

50 jaar werk in het Waasland: Transcriptie

2009

Interview met Gilbert Vermeulen

11 mei 2009

In blauw: onduidelijkheden, onjuistheden, vergissingen in data, onbegrijpelijke termen.

00:25 Jij hebt gans je leven hier in Rupelmonde gewoond?

Ja. Ik zat van mijn 2 jaar in de polder. Dan ging ik mee met de beesten... Ik heb overal fruit geplukt, zowel in de polder als "ten hogen", en thuis en overal. Mijn vader was eigenlijk fruithandelaar ook. En ik was wel enen die altijd in de bomen hing, voor te plukken in de zomer, als het fruit er was. Ik heb duizenden kilo's kersen afgeplukt. Kersen hé. En honderden, duizenden kilo's fruit, echt fruit hé, appels en peren

01:05 En uw vader had een landbouwbedrijf?

Ja, voor hier een redelijk landbouwbedrijf. Ongeveer een 15 hectare. En bij mij was het wel... zij (hij bedoelt zijn vrouw) waren ook boeren, en haar vader is ziek geworden, dan heb ik dat bedrijf min of meer gelijk ingeschakeld. Dat ik dan ongeveer een kleine 30 hectare had hier.

01:34 En wat waren de activiteiten van uw bedrijf?

Ja, de koeien... ik had in de dertig koeien voor te melken. En dan het nodige jong vee voor dat aan te vullen. Er gingen er altijd buiten die niet meer vruchtbaar waren of dit of dat. En ook de stieren werden afgevet. Dat er momenten geweest zijn... 104 is toch het meeste geweest. Maar 95, 96, 94... daar hing dat tussen dien tijd.

02:07 Aantal koeien?

Rundbeesten hé. De koeien dat waren de kwekers zullen we zeggen, die het jonge vee brachten niet-waar?

02:18 En uw hectaren grond, wat was dat allemaal?

Er was 25 hectare in de polder wel. En een 5 hectare ongeveer "ten hogen", alle zand leem grond noemen ze dat hier. Wij noemden dat bovengrond. De polder was iets anders.

Rek. 091-0007009-54
BTW BE 0206.460.639

Lamstraat 113
9100 Sint-Niklaas

erfgoedcel@interwaas.be
www.erfgoedcelwaasland.be

T 03 500 47 55

De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit van het intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Waas (Interwaas) en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid en de steden en gemeenten Beveren, Kruikebeke, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster en Zwijndrecht.

02:40 Wat is er zo specifiek aan de polder? Wat is dat eigenlijk: poldergrond?

Dat is vroeger een overstromingsgebied geweest. En dat is ingedekt tussen 1500 en 1600 door de paters van Sint Bernardus. En die hebben daar 100 jaar aan gewerkt. En die vaarden dan over met bootjes, en die wierven ook volk aan, om hier te helpen. En die hebben die dijken stilletjes aan gebouwd. Eerst moet Rupelmonde gebouwd zijn, volgens de statistieken. Maar dan waren de dijken nog wel iets lager. Want ze kregen geregeld een overstroming, en daardoor, zijn die ??? ontstaan en ook de kreek. En de kreek die was, met haar uittakkingen, ongeveer 11 hectare groot. Maar die is gespoeld in 1710. Want ik heb daar een kaart van, van 1710, die aanwijst dat dan de weg, de Rupelmondse polder, die is dan doorgespoeld door die kreek. Dat die weg onderbroken was. Langs een andere kant, langs de blauwe gaanweg, moesten we dan achter de kreek zijn. Hoewel dat dit ook gebied Rupelmonde was.

04:12 Maar poldergrond... wat is daar speciaal aan?

Ja, dat was een sterkere grond als "ten hogen". Voor bieten. Vroeger kon je "ten hogen" zo geen bieten winnen als in de polder. De grond was sterker en vettiger. Tarwe. Gerst. Suikerbieten. Bieten. En dan de wisse. Maar die stonden meestal op de vochtigste plekken. Wisse. Wijmen zozegegd. Jef (hij bedoelt Jef Huyghe – ook geïnterviewd) heeft wijmen gezegd, maar het is eigenlijk wisse.

04:55 Maar de poldergrond is vochtiger... is hij daardoor ook vruchtbaarder?

Een polder die ontstaat door het slip van de stroming. En dat is een zwaardere grond. Holland heeft daar enorm grond mee gewonnen. En hier lagen ook stukken die tegen de Hollandse poldergrond opkonden! Hier zeker tegen die dijken hier, daar lag grond die je in de tijd met drie paarden en 2 uren ploegen, en stoppen dan stonden ze allemaal al ??? van het zweet! ??? En die grond moest feitelijk uitvriezen om hem klein te krijgen. Voor in te kunnen zaaien en zo. Om uw teelt er in te brengen. Als het goed gevoren had, dan was hij vruchtbaar. Dan vroom hij kort en goed, en dan was hij handelbaarder ook. Maar er waren ook stukken, en ik heb dat altijd goed na gekeken, er waren stukken waar het zand zich ook vervoegde met die slip. En dat noemden wij het zand. Maar dat was ook poldergrond. Maar die was lichter. Versta je? Je had verschillende lagen grond. Maar als je bieten had, dan was je best met heel zware grond.

06:29 En wat jij zelf "ten hogen" noemt, wat kweekte je daar vooral?

Ja, dat is zand leem grond hé. Dat was vroeger veel koren, rogge, haver, ook tarwe. Nu, met het huidige voedsel dat er is, win je daar zo goed bieten als in de polder. En fruit stond ook meestal "ten hogen". In de polder had je ook enkele hoven die fruit hadden. Mijn vader heeft nog geweest, ja wij hadden nogal een groot huishouden met veel jongens, dat hij 37 hoven fruit afkocht om allemaal af te plukken. Dat waren allemaal hoogstammen, nu zijn het allemaal piramides hé. En vroeger, dat werd niet gespoten hé. En in die toppen van die bomen had je altijd het beste fruit. Ik ben daar wel van overtuigd dat als ze

gehouden hadden zoals het was, dat dit wel gezonder was! Maar de lucht is ook niet meer wat het vroeger was. We moeten het één bij het ander bekijken.

07:40 En die fruitbomen, waar stonden die dan vooral?

Dat was meestal altijd rond de hoeve van de boeren. Ze willen altijd hebben dat dit ook veel verzuiverde in de natuur, dat dit veel de lucht zuiverde.

07:56 Maar die stonden niet specifiek in de polder?

Neen, dat fruit werd meer... dat waren flippen, ik weet niet of dat ge dat kent, of dat ge daar iets van kent? ??? (namen van appelsoorten) Dat waren allemaal andere soorten als nu. Hier hebben soms honderden duizenden kilo's fruit op deze hof gelegen.

08:24 Je had dus een gemengd landbouwbedrijf... werkte jij daar alleen?

Ik heb een tijd geweest... haar vader (hij bedoelt van zijn vrouw) is ziek geworden, en die heeft de ziekte van Parkinson gekregen, en vroeger runden we samen, hij zijn bedrijf en ik het mijne, maar we werkten altijd samen. Ik ploegde alles om, ik zaaide alles... en hij reed graag met de paarden, ge kent dat in den tijd een koppel felle paarden er voor, en die oude boeren... mijn vader die was daar nog... had je aan die paarden moeten komen, dat was alles hé. Alles was dat! Voor het land om te rijden, te eggen en te ploegen, en alles hé. Nu komen ze met de tractor, een uur op de akker en alles is weg. Alles is om en het is gedaan. Maar vroeger was dat, constant er op en werken.

09:30 Je was eigenlijk alle dagen bezig hé?

Alle dagen bezig! En uw dieren, die verzorging, dat was zondag, dat was weekdag, dat was nacht, dat was zomer... ik heb nooit op reis geweest.

09:44 Je hebt altijd voor je werk geleefd?

Ge waart er aan gebonden, ge kon niet weg hé. Automatisch waart ge gebonden aan uw bedrijf. Ik heb ook wat varkens gehad, maar niet veel. Maar rundbeesten was... ja, omdat ge hier in een dorp zit was dat... want ik wou hier... die hof hierover die was ook van ons, en we hebben daar een weg overgemaakt. Ik heb dan een brug gestoken over die vliet van 11 meter. En daar gingen mijn dieren over en dan heb ik een dijk kunnen kopen van de graven. Die verkochten zowat alles in die tijd. En wij hadden daar 8 hectare weide achter liggen. En daar gingen ons koeien op grazen dan. En die gingen 's morgens door en die kwamen 's avonds terug. En die werden dan gemolken en gevoederd en gedaan, en 's morgens waren die terug de polder in.

10:40 Dat was van de graven van Bazel dat je die dijk gekocht had? Van Vilain XIII?

Ja, Vilain XIII van Wissekerke. Die waren enorm rijk in die tijd. Maar dat kapitaal is wel geslonken tot niks meer. Als je het niet beheert zoals het zijn moet... en ge zet er een rentmeester op, die ook misschien zijn part wel zal nodig gehad hebben... en dan er nog een notaris tussen, die weten het nog beter hoe ze het moeten verdelen. Die was nog met de grootste slok weg. En na de oorlog is er een 5 procent geweest, ik weet niet of ge dat weet. (Hij bedoelt de operatie Gutt.) Dan is er 5 procent moeten betaald worden op het kapitaal, en dan moesten ze verkopen van armoede. En ik ga u zeggen, mijn vader die had dat fruit gekocht, afbetaald en tegen de winter werd dat fruit verhandeld voor naar markten, naar winkels te voeren, en dan kreeg die dat geld terug binnen. Maar op het moment dat Gutt kwam, die vroeg het geld binnen. En dan kreeg je als ouder ieder 3000 frank, en voor ieder kind kreeg je ook 2000 frank terug van uw geld. Maar mijn vader had niet zoveel geld, dat geld zat allemaal in dat fruit. En mijn vader kreeg geld binnen, tot zelfs... wij hadden 100.000 kilo fruit in Engeland zitten. En dat kwam terug in Engelse ponden. En dat werd overgeslagen op de bank d'Anvers in Antwerpen. En zo mijn vader... dat was allemaal van de graven hier. Mijn vader kocht dat, die hof van de graven, omdat ze ook wel moesten verkopen, want die moesten 5 procent op hun eigendom betalen, en dat zal wel geen klein beetje geweest zijn. Maar vaneigenst, dan werd dat ook verdeeld, de graaf had 7 kinderen geloof ik, en ieder kreeg zijn part. En ze hebben wel niet geleefd gelijk een kluizenaar, ik weet niet of ge mij goed verstaat? Ze gingen nogal... waar ??? en dat kost ook veel geld hé. Want ik ga u zeggen, als mijn vader die hof kocht, schouwing met die rentmeester en die notaris, 100.000 frank, in die tijd was dat veel geld hé. En die rentmeester en die notaris zeggen, wij kunnen er niets meer af doen, maar ga naar de graaf, die kan iets doen. Want vader zei, dat is toch te veel. Er is een prijsverschil. En mijn vader ging naar de graaf, maar mijn vader sprak redelijk Frans. Die was lang soldaat geweest, en de graaf, dat was ook veel Frans. En die graaf zei tegen hem: als je mij vandaag 100.000 frank brengt, doe ik die 100.000 frank er af. Zie je? Hij moest direct geld hebben! En wij hebben dan horen zeggen dat die dezelfde dag nog op waren.

14:16 Ik zou het eens met u willen hebben over de wijmen, de wisse. Ik ken dat eigenlijk niet. Vertel me eens wat dat eigenlijk is?

Wisse... vroeger bestond de wereld uit mandjes, duivenkeven, sierkorfjes, eierkorfjes. En eigenlijk de grauwe wijmen, dat waren wijmen die gedroogd waren met schil en al, daar maakten ze manden van voor patatten en zo. Dat was graatwerk, zo noemden wij dat. En dan had je wisse die gekookt werd, wij noemden dat buf in den tijd, die werden 3,5 uren gekookt, en dan werden die geschild, en daar werden duivenkeven en siermandjes en zo van gemaakt. En er werd ook een gedeelte, de grootste meest allemaal, werden geplekt om wasmanden van te maken, en grote duivenkeven, vroeger had je dat. Daar dienden veel de witte wijmen voor. En voor zetels.

15:51 Maar kan je mij eens zeggen wat het eigenlijk is? Het zijn takjes...?

Dat is een tak die enorm gemakkelijk buigt om manden te maken, anders breekt het. Maar dat werd wel geweekt als ze droog waren. Dan legden ze die drie weken in het water, en liefst in water dat wat liep. Dat maakte de wijmen het zachtst om gevlochten te worden hé.

16:19 En het is een soort wilg?

Wilg, ja, meest wilgenhout. En dan had je de Duitse rooie en de Oude rooie... het meeste was wilgenhout.

16:30 Is het dan het principe van een knotwilg?

Ja, maar eigenlijk knotwilg is nog een ander soort wilg. Er zijn veel verschillende soorten. En dat werd op 42 cm in rijen geplant, maar dat waren stukjes wisse, zo groot, en die botjes moest ge naar boven steken. En die werden in de grond geduwd, en dan groeide daar hetzelfde jaar "maagdekens" op, noemden wij dat. Dat waren de eerste stammetjes van de wis. Een maagd is iets dat jong en fris is. En dan het tweede jaar, dan had je het volle bak, dat was tweede kap. En dat waren de machtigste wijmen die er groeiden.

17:30 Dus elk jaar opnieuw schieten daar takjes uit?

Alle jaren. En je had sommige bossen die er 30 tot 50 jaar lagen. Maar op de duur waren dat struiken hé.

17:45 Maar die struiken, dat begrijp ik nog niet goed. Het zijn eigenlijk kleine boompjes dan, of niet?

Neen. Dat werd tegen de grond afgekapt, je moest die zo laag mogelijk afkappen, dan kreeg je de beste en rechte wisse. Dat duwde zichzelf recht, dat groeide recht. Om ze handelbaar te maken om te vlechten. En hier in Rupelmonde waren wij eigenlijk wel de grootste, die het meest wisse hadden staan. Ja, met een huishouden, en dat was veel winterwerk. En in de zomer was daar dan, ik heb dat ook nog wel gedaan, een oude mens of 2 die hakten die dat die proper bleven. En dat werd gekuist. En zo groeide dat alle jaren opnieuw op. En dan in den tijd, dat die schil er af ging, van 't groeien, dan stonden hier 40 oude mensen en kinderen op den hof, die de wisse aftrokken, ik heb die plekijzers nog, die heb ik nog, om die wisse te schillen hé. Die moesten wit zijn om te bezigen. Er werden veel manden gemaakt die naar Amerika gingen. En die werden op de trein gevoerd in Temse. In Temse zaten veel mandenmakers. En de grootste mandenmakers waren daar [Leander Brijs](#). Ik weet er nog wel iets van.

19:20 En het is gestopt door de opkomst van het plastic?

Met de plastic op te komen, ja. Maar nu, wie het nog goed kan en die sierkorfjes maakt, er terug wat een kentering. De kunst komt er wat bij kijken hé. Een goede vlechter, dat is een stielman hé. En wij

waren eigenlijk deze die de wisse voort brachten. En wij hadden hier het eerste plekmachien en al. Mijn vader was nogal ??? in zulke dingen en ik ben er in opgegroeid hé. Ik heb nog gans die stiel gedaan, van begin tot einde.

20:09

Ja, want ik ga u zeggen, dat was daar ingeleefd hé. Dat was allemaal onder elkaar. Die boeren, die polderboeren, hun natste kant staken ze dikwijls in wisse. Begrijp je? Die wisse had veel vocht nodig om groot te worden en op te groeien. Wilgenhout, je ziet het staan, in de polders staat het allemaal vol. En die boeren verkochten die dan. Mijn vader kocht er dikwijls nog bij sommige boeren, omdat wij het gerief hadden om die te schillen. En Jef (hij bedoelt opnieuw Jef Huyghe) die heeft nog wel wisse gekapt, maar wij hadden zo een ketel staan, die was groot van hier tot ginder tegen, en die was zo hoog, en zo breed, en die moesten 3,5 uren koken om die schil los te krijgen, om gepeld te worden hé. En dan moesten die gedroogd worden, die stonden allemaal aan draden. En die werden wel veel gekocht door de Duitse. En Temse bezigde er ook veel om mandjes te maken. Maar wij hebben de meeste verkocht aan de Duitse. Aan Duitse kopers hé, die dan ginder ook hun vlechters zullen gehad hebben zekers? Van die wisse.

21:38 Maar jij als landbouwer, je hebt de boerenstiel toch zien veranderen?

Ja, er is nog nooit een kentering geweest in de landbouw zoals tussen nu en 50 jaar. Dat heeft nooit bestaan. Vroeger met een schop en een spade leefde een landbouwer hé. Ik heb dat allemaal nog gedaan. Maar wij hebben dan de machines zien opkomen voor te maaien, de pikbinders, dat was dan al wat groter. En dan zijn de grote machines gekomen, de maaidorsers hé, die je nu overal ziet staan. Zo groot als een huis straks. En die rijden het graan af. Maar vroeger was daar aan het graan veel werk. Dat werd allemaal afgepikt of gedaan, op stuiken gezet, op rijen, om te drogen. En was het droog, dan werd het in schuren opgeslagen. En dan moest het afgedorst worden. Dat vlegelen, dat heb je misschien nog gezien links of rechts? Dat heb ik allemaal gedaan. Want als er hier in het dorp een feest is van 't een of 't ander, vragen ze mij altijd om dat te komen helpen doen. Je hebt er niet veel meer die dat kunnen.

22:51 Oude ambachten?

Ja, en ik was daar toch wel handig in ook. Ge hebt sommige mensen die – ge moogt het zeggen – daar niet handig genoeg in zijn, die dat nooit niet goed onder de knie kregen. Maar vroeger was dat lijk anders. Ik had een oude nonkel en die leefde daar in en die leerde mij alles. En die zei altijd, daar zullen ze later nog van spreken. En hij heeft op manier gelijk gehad hé.

23:23 Want jij bent er natuurlijk van kinds af aan ingerold...?

Vanaf dat ik zo groot was, die wijmen schillen, en ze opblokken, alles, alles heb ik er aan gedaan. Behalve manden maken, en daar heb ik spijt van dat ik het nooit geleerd heb, nadien. Ik heb gans de cyclus gedaan laten we zeggen, behalve die mandjes maken hé. Dan ??? Vroeger had alleman manden, een wasmand, dat waren allemaal wissen hé. En dan is de plastic op gekomen, en dat was anders hé. Dat heeft het wel verdrongen eigenlijk hé, de plastic hé. En ook het ijzer, de aluminium. Het is anders geworden hé. Vroeger had je manden voor patatten en dit en dat. Maar nu is dat een ijzeren mand, en ze spoelen die en... dat is anders hé.

24:26 Heb je ook het leven in de polder zien veranderen? De boeren onder elkaar...

Vroeger. Wij gingen dan bieten hakken. Dat vuil moest allemaal afgehakt worden. En daar op een akker zat een boer, daar zat een boer, en als we gingen eten, kwamen wij bij elkaar zitten, dan hadden wij een onderonsje bij ons boterhammen, of de koffie of wat bier of gelijk wat. En dat leven is uit elkaar gegroeid. Begrijp je mij? Nu komt er een tractor, hij is een uur in de polder en hij is weg. Dat is anders hé. En ze komen met een spuitmachine, ze spuiten het vuil dood, er wordt nog eens luchtig door gegaan voor iets wat te dik staat, en het is gebeurd hé. En het graan, ze komen een uur en ze rijden zoveel af als dat je vroeger op 14 dagen kon doen. Op een uur zijn ze met alles weg hé. Je moet eens weten dat er vroeger 70 ten honderd in de landbouw gewerkt heeft hier, en dat het nu nog 2 à 3 procent is. Zo dus, dan weet je wel dat het veranderd is hé.

25:50 Vind je dat de boeren het beter hebben nu...?

Ik denk: onrustiger, dat is nummer 1. En zenuwachtiger. Het bedrijf is allemaal iets te groot geworden financieel ook hé. Ik moet dat eens zeggen, ik zat op een vergadering en er zat iemand, een boer bij die zijn zoon ging trouwen. Het was wel voor een tuinbouwbedrijf. Maar ik hoorde links en rechts, die was bezig met 24 miljoen te lenen. En waar ik van klap dat is 35 40 jaar geleden hé. En sommigen zijn daar ook aan kapot gegaan hé. Sommigen hebben dat er door gewerkt. Maar ge moogt dan niet veel tegenslagen krijgen, en dat moest allemaal afbetaald worden.

26:54 Terwijl het vroeger veel kleinschaliger was...

Vroeger groeide je daar in. Dat begon met 2 koeien, een kar en een paard. Maar nu ja, als je daar stallen beesten ziet lopen...honderden... wat voor een kapitaal zit daar al in? En dan de nodige machines, tractors, alles om af te werken, ik denk dat er veel jonge boeren zijn die nog verder zitten als hier in de schuld. Het moet toch eens afbetaald worden en gelijk het nu voor de ogenblik is, is het niet te rendend. Ge moet daar geen erg in hebben. Ik weet dat wel zenne.

27:33 Je zegt: vroeger was het ook rustiger...

Rustiger. Veel rustiger!

27:39 Ge waart altijd in de natuur hé?

Ja, altijd hé. Winter en zomer ging ik in de natuur. Dat was juist als het heel slecht weer was dat wij binnen in de stallen zaten. Maar in de winter, zaten wij in de wisse, wijmen kappen, die uittrekken, alles, planten terug. Die werden geplant om geschild te worden. De grote, de wijmen die er voor pasten, de andere die werden gekookt. Er werden er een deel op ??? gelegd, dat was dan voor grauwe mandjes... dat was anders hé.

28:10 Het was ook uw lang leven bij manier van spreken hé...buiten zijn? Wat vind je daar zo tof aan?

Ik ga u zeggen: mijn vader heeft de tegenslag gehad, dat hij een zoon had van 36 jaar, en dat was een beenhouwer die de kanker kreeg. En mijn moeder zei tegen mijn vader, stilletjes aan kwam het sterfproces er aan, van die broer van mij, een beenhouwer, zijn zoon woont hier rechtover. En mijn moeder zei: ik zou nu toch niet meegaan naar het veld. Ik MOET naar het veld zei hij, of ik... daar kan ik nog mijn zinnen verzetten zei hij. Dan heb je de natuur voor u en je werkt er aan en ge krijgt afleiding. En die heeft dat moeten overbruggen hé. Ik heb dat tot nu toe – we zullen maar hout vast houden – nog niet tegen gekomen. Maar aan zo dingen neemt ge lessen hé. En mijn vader was wijs genoeg om te zeggen ik doe dat. Want anders als ik mij hier zet, is dat mis hé. Die zit daar te dubben hé.

29:34 En heb jij dat zelf ook, dat je uw zinnen kunt verzetten in de natuur?

Als ik in de polder zit, leef ik gelijk mee hé. Hoewel ik nu wel meer thuis ben, maar ik zit nog veel in het veld zenne. Ik ben geen mens om op een stoeleke te zitten. Dat heeft wel... ik leerde eeuwig goed hier in de school. Want ik was altijd 1 of 2 en huiswerk heb ik nooit gemaakt, nu is dat allemaal, nu wordt er gestudeerd maar dat was vroeger anders ook hé. Rekenen of iets... Nu is dat allemaal wiskunde maar dat heb ik niet gezien. Maar ik moest daar feitelijk niet veel aan leren, hoe dat kwam dat weet ik niet. Dat sommige kinderen dan zo... ge verstaat u daar niet goed aan. Dan zitten daar kinderen neffest u, en dat zoekt wat af te kijken en wat de duvelen en dan is het dikwijls nog niet goed. Maar ge hebt het of ge hebt het niet hé. En ik ga u zeggen, vroeger, dat was ook een ander leren. Opstellen maken. Kende gij dat nog? Gij hebt dat nog moeten doen? Maar dat was vroeger zo'n dingen. Ik weet niet of ge daar ooit van gehoord hebt: meester Scheltjens, dat was een dichter. En die kwam hier altijd bij mijn vader, en vader zei, mijn vader was zo nogal een mens die overal thuis was, en hij zei: vraagt hem eens zijn stof op. Dat was een oude schoolmeester, een capabele mens. En dan moesten wij... moet ge een opstel maken in 't school? Zo was dat dan. Wat moet ge verzinnen? Of wat ga je er in schrijven? Die vroeg u dat. Iets wat misschien nu veel schoolmeesters niet meer doen. Dat vind ik wel onverstandig. Begrijp je me? En ik zat in Temse in de school, en iedereen moest een opstel maken over zijn gemeente. En Temse die hadden dan de Boelwerf en sint-Amalberga...

31:52 En wat had jij geschreven over Rupelmonde?

Ik zat ook eens te peinzen, en ik reed wel eens rond met mijn fietske, en ik ging eens kijken wat ik allemaal moest doen. En ik begon: Rupelmonde is gelegen in een schilderachtige omgeving aan de oever van de Schelde en de monding van de Rupel, met zijn natuurlijke naam Rupelmonde. Dat sloeg in gelijk een bom in 't school. Die hadden dat nog nooit... dat hingen ze uit in 't school. Dat was nu toch maar het natuurlijke wat ik voorspiegelde hé?

32:25 En was het ook zo? Was het hier een schilderachtig dorp?

Daar hebben ze altijd voor gekend gestaan. En als ge naar mijn vrouw haar hof van vroeger rijdt, dat is de schilderachtigste hof van heel de omtrek hier. Het Mercator museum hé. Daar is mijn vrouw vandaan hé.

32:50 Je sprak daarnet al even over die oude schoolmeester. Was het dorpsleven vroeger ook helemaal anders als nu? De schoolmeester, de pastoor en zo kregen toch ook veel meer respect?

Ja, die hadden alles te zeggen. En vroeger had je veel... er was een witter op de gemeente, die witte de gevels van de huizen. Ge had een belleman, in Temse heb je die nog. Die hadden allemaal hun functie. Ge had enen die de lantarens aanstak, de gaslantarens 's avonds. Om wat verlichting te hebben in de straten. En dan de schoolmeesters die onderwezen de kinderen, de ene een beetje beter als de andere volgens mij, want je had ook schoolmeesters die je beter soms zelf les had kunnen geven. Begrijpt ge? Dat een schoolmeester naar u zit te kijken en vraagt jongen waar haalt ge dat? Zij moesten dat brengen hé. Maar dat ze niet bij kennis waren, denk ik. En meesterke Scheltjens, dat was zo een oud manneke, een fiks ventje en ??? die zei dan, als je zo iets uitsprak dat hem paste, in zijn visie, dan zei hij: met u hebben ze nog niet gedaan. En ge moet daar een punt zetten, en ginder iets bij, die gaf u nog les en die was 80 jaar hé. En ik was dan wel zo snugger om dat aan te nemen, want sommigen die zijn direct alles kwijt hé. Ge hebt sommige mensen die gij moogt zeggen wat ge wilt, en die gaan tot daar en die zijn dat kwijt hé. Maar alle mensen zijn niet eender. Ik vond het altijd spijtig dat sommige kinderen, als die naast u zaten in de klas, niet mee konden. En dan werden die een studiejaar achterna gezet. Ge paste daar niet meer in hé. En zo groeide je op. Ik ben dan op het bedrijf gebleven, omdat mijn broers niet wilden voort doen. Er zat een bakker bij, ene die aan de naft ging, de andere was zo een beetje ??? Mannen die hun weg zochten hé. Mijn zuster ging naar een winkel in de stad. Iedereen zocht zijn dingen. En op de duur... mijn vader zei altijd: gij zou op de hof moeten blijven. Zo ben ik daar op gebleven hé.

35:39 Maar je hebt er nooit spijt van gehad?

Neen! Honderd ten honderd ben ik er gelukkig mee geweest. Dat is ook wat hé. Als ge u in uw bedrijf en in uw doening gelukkig voelt. Want er is bij de T niet veel goeds bij, dat weet ge hé? De woorden die

met T beginnen daar is niet veel goed aan hé. Behalve bij Tevreden hé. Te kort Te dik Te dun Te breed Te smal of gelijk wat. Dat zijn woorden maar die passen niet in het goede. Maar als je tevreden zijn, dan heb je al veel te goed hé. En dat heb ik altijd geweest.

36:25

Ik heb wel ja... ze richten dan een polderbestuur op. En mijn vader, ja, die mens werd ouder. En die heeft zich daar nooit voor aan gegeven. Want had hij zich daarvoor aangegeven, dan zou hij wel altijd zeker in de zetel daar gezeten hebben. Daar ben ik wel zeker van. Hij was wel capabel genoeg. En ja... een notaris was dijkgraaf, dat was notaris Pien van Bazel. En die zoeken hun mannen uit hé, die dat doen als zij iets zeggen. Begrijp je dat? Maar die zochten geen mannen op die zelf wat ontwikkeld waren. Want daar kregen ze ook tegenkanting van.

37:12 Wat was eigenlijk de functie van zo een polderbestuur?

Dat was voor de afwatering, en het water dat binnenkwam, dat we langs de Schelde er in gieten. Kijken waar er bomen moesten geplant worden, en waar er moesten uitgedaan worden. En ge werd verkozen hé. Door de ingelanden hé. En dan gaf er zich iemand aan van een bank. En die had al geen goede naam. Ik zat er dan nog niet in. Ik zat met een zwaar bedrijf, ik moet dat zeggen zoals het was. 14 jaar boekhouding gedaan bij mijn bedrijf. En dan zoveel beesten op de hof. Ik heb nog geweest dat ik zat te schrijven tot 1 uur 's nachts. En om 5 uur, was ik weer wakker, en deed ik mijn werk. Ik heb niet met lege handen gelopen hé. En dan gaf die hem aan, en er komt een oude boer bij mij. Ja, zei die, het is nu toch wel wreed, die geeft hem aan. Als die moest verkozen worden, dan wordt het 1 nest met de notaris, met de dijkgraaf. Er zou iemand moeten tussen zitten die durft spreken, zei die. Want dat gaat veel te ver. Gij zou dat moeten doen! Ik zeg dat tegen mijn vader. Ja, zei die, ik denk dat er hier maar enen geschikt is om dat te doen, en dat jij dat zijt. Ik gaf mij aan. En ik kreeg die notaris, die dijkgraaf al op mijn hof. Waarom heb jij je aan gegeven, zei die. Ge hebt zoveel werk. Ik zeg ja maar... daar ben ik toch vrij in om mij aan te geven of niet? Het was wel wat aangedreven door de boeren. Ja, zei die, maar er komt wat bij kijken en dit en dat. Ik zeg tegen hem... we zullen zien hé. De uitslag zal het wel bepalen hoe we het gaan regelen, zei ik. Maar die wist goed genoeg dat ik gekozen was hé. Die notaris was wel slim genoeg, die kwam bij die boeren, die kwam dit en dat. En die hebben allemaal gezegd: Gilbert geeft zich aan en die zal er inzitten. En er waren 62 stemgerechtigden, en ik had 56 stemmen. Ja, dan had ik wel het bewijs dat ik er in thuis hoorde hé. En ik ben dan 3 jaar nadien al adjunct-dijkgraaf geworden. En hij zag mij niet zo graag komen, die Pien. Het was Pien in de tijd. En hij zei tegen mij: ik hoop – ik was dan beëdigd, ja je moet een eed afleggen – dat ge zult meewerken in de polder. Ik zei: wat is uw bedoeling daarmee? Ik zei: luistert goed, mijnheer de notaris, ik ben geen notaris, dat weet ik wel. En in het voordeel van de polder zal ik met handen en voeten helpen duwen, zei ik. Maar doe niets meer dat er tegen is, want dan zal ik met handen en voeten tegen stampen, zei ik tegen hem. En dat had hij wel onthouden, want weet je wat die zei tegen iemand die bij hem altijd jaagde? Ik heb ene in het polderbestuur gekregen, die heeft alles gezien en nu moeten we oppassen. Maar hij had al veel bomen verkocht en in zijn zakken gestoken ook. En ik wees er hem al duidelijk op dat dit gedaan was

hé. Dat hij met de rekeningen voor de pinnen moest komen hé. Ik zeg: dat gaat hier zo niet, dat is een openbaar bestuur. Alles moet op papier en gezien worden. Maar er waren boeren bij die ja knikten hé. Die moesten ze hebben hé.

40:55 En hoe zit het nu met de plannen om de polder te doen verdwijnen?

Wij houden hier een boordje over, en ik lig daar nog wel redelijk goed in. Maar die polderbesturen die te klein zijn, zullen ze stilletjes aan liquideren hé. Ge zult u moeten verenigen met de grote polders. En er is veel water dat van den hogen komt, dat die polder moet passeren naar de Schelde. Zoals de barbieerbeek, daar heb je misschien al van gehoord? Waar Jef daar allemaal zit ook, dat zit er allemaal dicht tegen. E dat moesten wij allemaal in het oog houden dat die dijken goed bleven, kijken of er geen zwakke plekken in kwamen, dat was allemaal ons functie. En wij zijn nog in die functie, zolang als die polder niet onteigend is hé. Begrijp je dat? Want nu is hier de notaris Puydt dijkgraaf. Ge weet dat misschien? En ik ben adjunct-dijkgraaf. De zoon van notaris Pien zou dat dan... die gaf hem aan maar die was volgens mij niet genoeg polderbekwaam om dijkgraaf te worden.

42:32 Maar het gaat hier op termijn allemaal verdwijnen, de polder?

Ja, dat wordt een overstromingsgebied dat achter de aanvoerdijk ligt hé. Sommigen zeggen een pot-polder, maar het is een overstromingsgebied. En het ligt hier in 3 4 compartimenten. De Kruibeekse polder zal eerst onderlopen, die gaan ze de dijk aflagen tot op een zeker niveau. Dan de Bazelse polder, 20 centimeter hoger aflagen dat die 2des onderloopt. En hier zou de dijk min of meer blijven. Dit was het beste gedeelte van de polder.

43:20 En tegen wanneer?

Ze klappen al van 2010. Dat is volgend jaar hé. Ze schieten wel wat op. Wij weten het niet. Maar ik weet wel 1 dingen. Ik heb alle vergaderingen straks al meegemaakt. Dat ze terug dat polderbestuur... ze hebben gemeend... Er is al zoveel weg van de polder, dat onteigend is. Er zijn er die sterven uit dat polderbestuur, mensen die niet meer in aanmerking komen omdat ze niet genoeg grond niet meer hebben om als ingelanden te dienen. Maar we hebben het moeten aanvullen van de gouverneur.

44:06 Wordt er nog veel grond bewerkt in de polder?

Neen, ik en een beetje in Kruibeke en een beetje in Bazél. Nog een 170 180 hectare, maar dat heeft er ooit 800 geweest. En daar was ongeveer een 400 hectare goeie landbouwgrond in. Tegen de dijken stond veel wisse. En hier vooraan weide voor de boeren. Maar eigenlijk de landbouwgrond, dat was de middenstreek van de polder. En daar lag goeie grond in hé.

44:42 Hoe kijk je daar nu op terug? De polder verdwijnt, het dorpsleven verdwijnt...

Ik ga u zeggen... als ik een oude boerenhoeve zie staan, die wat opgesmukt is, daar heb ik altijd nog meer voor over dan voor een groot appartementsblok hé. Begrijp je me? En vroeger... de scheepswerf is hier te niet gegaan. Hier was een binnenscheepswerf, een goede. Hoe ze die hebben laten kapot gaan, ik heb dat nooit goed verstaan. Ze hadden daar financieel feitelijk niets te kort. En dat zou in 1980 moeten ??? volgens de euroverdragen en wat is dat allemaal? Vroeger, om iets te zeggen, dan had je mensen die stapten met een pooierbak naar de polder, die vonden daar een halve emmer paling, en een vis, en dat werd opgegeten. En de mensen leefden anders hé. Nu rij je naar een kraam en je koopt wat vis. Maar vroeger was dat kraam er niet hé. Dan vonden ze een snoek, en ze vonden een baars. En ik heb een snoekbaars gevangen. En ze boften misschien neiger tegen elkaar of het wel nodig was soms. En ik zeg altijd: sommige mensen daar keek je soms naar op. Dat ge zei: wat weten die, hé?

46:35 Kennis over de natuur en zo?

Ja, want nu zie ik soms boeren bezig hé, dat ik zeg, dat gaat niet goed komen want die zijn bezig aan dat, en die grond is niet capabel en er zit nog geen structuur in de grond. Dat zal mislopen! Maar 9 keer op de 10 is dat dan wel zo! Die mensen zijn daar zo niet in opgegroeid. Begrijp je dat? Alles is een stiel. Gij hebt in uw vak een stiel. En gij zult uw uiterste best doen. En ge zijt best dat ge dat goed doet. En dat is gelijk in wat. Vroeger, als ik op straat ging, of mijn vader ging op straat, en er kwam een belleman voorbij, dat was een klap en er werd gelachen. Meer gelachen onder de mensen als nu. Ik ga nu maar zeggen Martijn de Witter noemden wij die. Die witte allemaal de gevels, vroeger waren er zoveel witte gevels. En de café's hadden allemaal een witte gevel en daar hing dan een uithangbord op: Den Arend of De Zwaan. Hier heeft het ooit ook nog café geweest. De Zwaan stond daar op. En hier moeten nog ringen in gelegen hebben, vroeger, waar de bootjes aan lagen van de Schelde. Dan kwam die Schelde tot daarachter. Die paters hebben die dijken daar gezet dat het polder geworden is hé. En dat heeft dan toch 500 jaar ongeveer stand gehouden hé. Wel met enkele overstromingen, maar hier hebben ze toch weinig... sterfgevallen... er woonden geen mensen in de polder hé. Dat was landbouw en dat was wisse en dat was anders hé. En die Martin de Witter die witte overal de gevels, en die rijmde op alles wat ze zeiden. Dat zijn figuren hé. Dorpsfiguren. En er was een cafébaas. En ze zeiden, Martin rijmt eens. Neen zei hij, want als ik rijm zijn er te veel mensen koleirig, ik doe dat niet meer. En die cafébaas die noemden ze de zotte ??? en zijn vrouw had de naam dat ze zich niet te beestig waste. Op den duur drongen ze aan hé. Op den hoek van de markt, de vent is zot en het wijf ziet zwart zei hij! Maar zo'n dingen dat kon je verwachten van die oude mannen hé.